

Seriya 4: Statistika stanovništva

Demografske promene Kosova u periodu 1948-2006

Serija 4: Statistika stanovništva

Demografske promene Kosova u periodu 1948-2006

Izdaje: Zavod za statistiku Kosova (ZSK)
Datum izdavanja: Februar 2008
© : Zavod za statistiku Kosova
Reprodukcija je odobrena samo ako se navede izvor.
Štampa: K.G.T, Priština, Kosovo

Velik broj informacija je raspoloživ na Internetu,
kojima možete pristupiti na veb-stranici ZSK-a
na Internetu: www.ks-gov.net/esk

Predgovor

Zavod za statistiku Kosova (ZSK), odnosno departman statistike stanovništva (DSS) pripremio je publikaciju "Demografske promene stanovništva Kosova za period 1948 – 2006".

Objavljeni podaci u ovoj publikaciji su konačni.

Publikacija obuhvata podatke o rođenjima, umiranjima i o prirodnom priraštaju stanovništva, u apsolutnim i relativnim brojevima, a pojedina proračunavanja za neke demografske parametre, njihova interpretacija i grafikoni urađeni su od eksperata odgovarajućeg polja.

Podaci iz popisa stanovništva preuzeti su od posebnih publikacija popisa, dok demografski podaci prikupljeni su iz podataka vitalne statistike, a u pojedinim slučajevima procene su izvršene od ZSK-a.

Ova publikacija omogućice korisnicima lak i brz pristup svim popisima stanovništva nakon Prvog svetskog rata počevši od 1948, '53, '61, '71, '81 '91* i proceni za 2006godinu, kao i demografskim kretanjima stanovništva Kosova za svaku godinu.

Ova publikacija je značajna po tome da su podaci prikazani u njoj odnose se na sve etnicitete Kosova koji su brojčano veći.

Publikaciju su pripremili: g. Kadri Sojeva, Direktor Departmana Statistike stanovništva i gđ. Sanije Uka, Šef Sektora stanovništva.

Februar,2008.

Izvršni direktor ZSK-a
Avni Kastrati

S a d r Ź a j

	Strana
Definicije	5
Stanovništvo Kosova i njena etnička struktura prema popisima stanovništva	6
Prosečna norma godišnjeg priraštaja stanovništva	10
Rođenja, umiranja i prirodni priraštaj na Kosovu 1948 – 2006.....	12
Prirodni priraštaj stanovništva na Kosovu	12
Rođenja	15
Slučajevi smrti	15
Prirodni priraštaj izražen u apsolutnim brojevima.....	16
Natalitet	17
Mortalitet.....	17
Prirodni priraštaj izražen u relativnim brojevima.....	17
Broj stanovništva na Kosovu i etnička struktura prema popisu stanovništva 1981god. i proceni iz 1991godine	18
Neka upoređenja između popisa i prirodnog priraštaja	18
Popis 1981god. i pripreme za naredni popis	19

Definicije

Natalitet

Predstavlja odnos između broja živorođenih i ukupnog broja stanovništva za jednu istu godinu na hiljadu stanovnika.

Mortalitet

Predstavlja odnos između broja umiranja i broja stanovništva za jednu istu godinu na hiljade stanovnika.

Prirodni priraštaj

Predstavlja razliku između broja živorođenih i broja umiranja u odnosu na broj stanovništva za istu godinu na hiljadu stanovnika.

Metodologija prikupljanja podataka

Podaci o rođenjima i umiranjima prikupljaju se u matičarskim službama. Prema zakonu o matičnim knjigama svaki vitalni događaj, rođenje ili smrt, upisuje se u matične knjige područja na kome su se desila, bez obzira na to da li lica na koja se odnose događaji, imaju stalno prebivalište tu ili na drugom mestu.

Živorodeni

Živorodeno se smatra odojče koje po rođenju, bilo da je to za veoma kratko vreme, pokazuje znakove života, (disanje ili otkucaji srca) bez obzira na dužinu trajanja trudnoće majke.

Mrtvorodeni

Ako je dete rođeno ili je vađeno iz tela majke bez ijednog znaka života kao što su disanje, otkucaji srca ili pokretanje mišića, ali koje je majka u sebi nosila duže od 28 nedelja, smatra se mrtvorodeni.

Etnicitet

Odgovor na pitanje o etničkoj pripadnosti je rezultat slobodnog izjašnjavanja građana, odnosno roditelja (staratelja) za decu starosti ispod 10 godina.

Stanovništvo Kosova i njena etnička struktura prema popisima stanovništva

Popis kao statistička operacija pruža realno stanje stanovništva u jednom određenom momentu i služi kao baza da se izvrše kasnije demografske procene upotrebljavajući informaciju o prirodnom priraštaju i migracijska salda.

Popisi stanovništva na Kosovu datiraju još od 1921godine. Popisima iz 1921 i 1931godine nisu prikupljene informacije o etnicitetima i njihovim strukturama, već su pružili informacije o ukupnom broju stanovnika i o verskoj pripadnosti.

Etnička struktura stanovništva po prvi put realizovana je u popisu 1948godine. Odgovor na pitanje o etničkoj pripadnosti je rezultat slobodnog izjačnjavanja građana, odnosno roditelja (staratelja) za decu starosti ispod 10 godina, a u popisima iz 1971, 1981 i 1991godine za decu ispod 15 godina.

U ovom radu ZSK je prikazao podatke za 4 etniciteta koji su numerički veći na Kosovu: albanci, srbi, turci i romi. Dok, u kolone-grupa ostalo obuhvaćene su sve ostale etničke grupe koje žive na Kosovu.

Bazirajući se na rezultatima popisa na Kosovu, od 1948 do 1991godine mogla se zapaziti *nepodudarnost* sa demografskog aspekta kada se upoređuje prirodni priraštaj sa popisima stanovništva.

Tako, ako uzimamo popis iz1948-1952godine, i kada se tom broju dodaje broj prirodnog priraštaja stanovništva između dva popisa (94,633) dobije se očekivani broj od 827,667 stanovnika.

Kada se ovaj broj upoređuje sa brojem stanovništva iz popisa u 1953godini, vidimo da se pojavljuje razlika od 11,759 stanovnika. Prema etničkoj strukturi, vidi se da u popisu nedostaju: 38,032 albanaca, 2,492 srba, 745 roma i 3,571 ostali, dok je broj turaka povećan za 33,081 stanovnika.

Tabela br.1

Godine popisa	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali
Popis - 1948	733.034	498.244	176.718	1.320	11.230	45.522
Prirodni priraštaj 1948-52	94.633	64.350	22.807	189	1.419	5.868
Trebalo je da bude	827.667	562.594	199.525	1.509	12.649	51.390
Popis- 1953	815.908	524.562	197.033	34.590	11.904	47.819
Nedostaju u popisu	-11.759	-38.032	-2.492	33.081	-745	-3.571

Bazirajući se na prirodni priraštaj i mehaničko kretanje stanovništva, broj stanovništva i etnička struktura tokom popisa varira od popisa do popisa.

U 1921godini Kosovo je imalo 439,010 stanovnika. Ovim popisom, kako je navedeno, nije data etnička pripadnost stanovništva.

Deset godine kasnije, u 1931godini Kosovo je imalo 552,064 stanovnika, dakle, stanovništvo je beležilo priraraštaj od 113,054 stanovnika, ili 25.8% više nego u 1921godini.

U 1941godini nije sproveden popis stanovništva zbog Drugog svetskog rata (1941-1945) a nardeni popis obavljen je u 1948 godini, dakle nakon 17 godina.

U 1948godini Kosovo je imalo 733,034 stanovnika i priraštaj stanovništva od 180,970 stanovnika, ili 32,8% više nego u 1931godini.

U 1953godini obavljen je popis stanovništva prema kome stanovništvo Kosova je brojilo 815,908 stanovnika, sa prirastom stanovništva od 82,874 stanovnika, ili 11,3% više nego u 1948 godini.

Prema sprovedenom popisu stanovništva u 1961godini Kosovo je imalo 963,988 stanovnika, i njeno je stanovništvo beležilo priraštaj od 148,080 stanovnika ili 18.1% više nego u 1953godini.

Prema obavljenom popisu stanovništva u 1971godini gde je Kosovo imalo 1.243,693 stanovnika, sa priraštajom od 279,705 stanovnika, ili 29% više nego u 1961godini.

U 1981godini sproveden je popis stanovništva i Kosovo je imalo 1.584.440 stanovnika, i priraštaj stanovništva od 340,747 stanovnika, ili 27.4% više nego u 1971godini.

Prema obavljenom popisu stanovništva u 1991 Kosovo je imalo 1.956,196 stanovnika¹ i priraštaj stanovništva od 371.756 stanovnika, ili 23.5% više nego u 1981godini.

U 2006godini Kosovo je trebalo da ima oko 2.100.000 stanovnika², gde je priraštaj stanovništva bio za 143.804 stanovnika, ili 7.4% više nego u 1991godini.

Tabela br.2

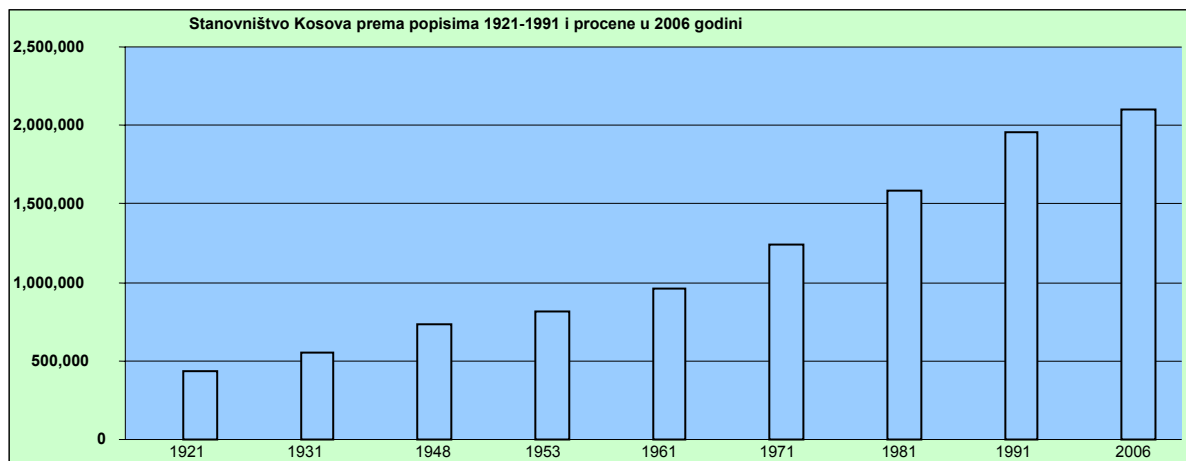
Stanovništvo Kosova prema etničkom sastavu- 1921-2006						
Godine popisa	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali
1921	439.010	—	—	—	—	—
1931	552.064	—	—	—	—	—
1948	733.034	498.244	176.718	1.320	11.230	45.522
%	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1953	815.908	524.562	189.869	34.590	11.904	54.983
%	100	64,3	23,3	4,2	1,5	6,7
1961	963.988	646.605	227.016	25.764	3.202	61.401
%	100	67,1	23,5	2,7	0,3	6,4
1971	1.243.693	916.168	228.264	12.244	14.593	72.424
%	100	73,7	18,4	1,0	1,2	5,8
1981	1.584.440	1.226.736	209.798	12.513	34.126	101.267
%	100	77,4	13,2	0,8	2,2	6,4
1991	1.956.196	1.596.072	194.190	10.445	45.745	109.744
%	100	81,6	9,9	0,5	2,3	5,6
2006	2.100.000	1.932.000	111.300	8.400	23.512	24.788
%	100,0%	92	5,3	0,4	1,1	1,2

Za 1948, 1953, 1961, 1971, i 1981godinu, podaci su preuzeti iz publikacija popisa.
 Za 1991god..podaci su procena SZS
 Za 2006godinu, procena ZSK-a

¹ Procena Saveznog pavoda za statistiku Jugoslavije.

² Za 2006godinu broj stanovništva Kosova dat je prema procenama ZSK-a zasnivajući se na novoj metodologiji: rezidentno stalno) i nerizedentno stanovništvo.

Grafikon br.1

Kao što se vidi iz tabele br.2 i grafikona br.1, Kosovo je imalo u kontinuitetu jedan trend priraštaja stanovništva u apsolutnim brojevima. Najveći priraštaj desio se u periodu 1981-1991, za 371,756 stanovnika.

Najniži priraštaj stanovništva na Kosovu, u periodu nakon Drugog svetskog rata javlja se između godina 1991-2006 za samo 143,804 stanovnika (zbog izmenjene definicije o rezidentnom stanovništvu)

Podaci u tabeli br.1 ukazuju na to da albanski etnicitet je dominirao u ukupnom stanovništvu u 2006 godini sa oko 1.932.000 stanovnika ili 92.0%.

Udeo srpskog etniciteta u ukupnom stanovništvu sa najvećem broju bio je u 1971godini sa 228.264 stanovnika ili 18.4%.

Udeo turskog etniciteta u ukupnom stanovništvu sa najvećem broju bio je u 1953 godini sa oko 34.590 stanovnika ili 4.2%.

Udeo etniciteta roma³ u ukupnom stanovništvu sa najvećem broju bio je u 1991godini sa oko 45.745 stanovnika ili 2.3%.

U godinama popisa stanovništva, etnička struktura bila je različita od popisa do popisa.

Udeo *albanskog etniciteta* u 1948godini bio je 68% u ukupnom broju stanovništva na Kosovu, u 1991god. (procena Saveznog zavoda za statistiku Jugoslavije) 81,6%, a u 2006godini je 92% (procena ZSK-a) .

Srpski etnicitet u 1948godini činio je 24.1% ukupnog broja stanovništva na Kosovu, u 1991god. 9.9%, a u 2006 je 5.3% (procena ZSK-a) .

Turski etnicitet u 1948godini činio je 0.2% ukupnog broja stanovništva na Kosovu, u 1991god. (procena Saveznog zavoda za statistiku bivše Jugoslavije) 0.5%, a u 2006 godini je 0.4% (procena ZSK-a) .

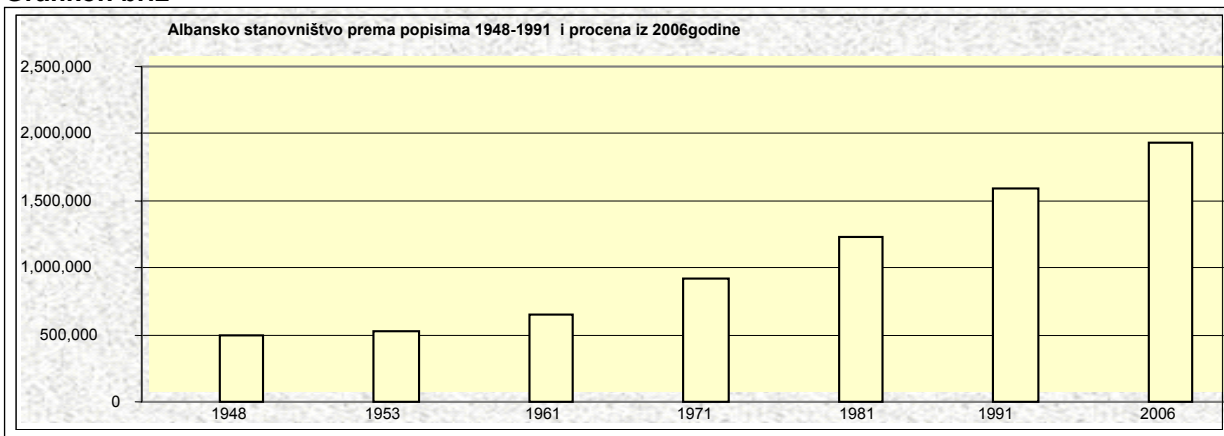
Etnicitet roma u 1948 činio je 1.5% ukupnog broja stanovništva na Kosovu, u 1991god. 2.3%, a u 2006 je 1.1% (procena ZSK-a) .

³ Procena SZS

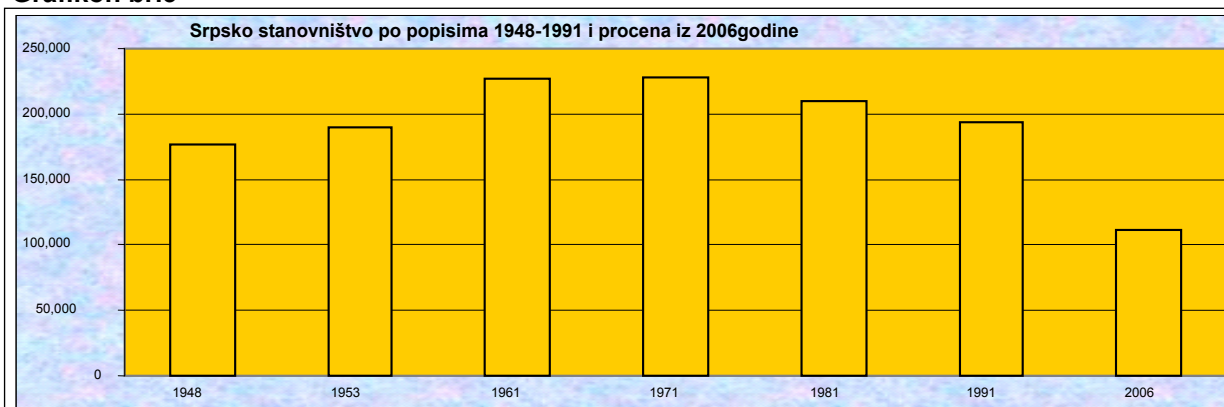
U popisima do 1981godine, učešće albanskog etniciteta u popisnim komisijama bilo je veoma malo.

Ako se posmatra etnička struktura od 1948 do 2006godine mogu se uočiti oscilacije (kretanje) kada se radi o broju stanovništva etniciteta po popisima, izuzev albanaaca koji imaju trend gradualnog priraštaja.

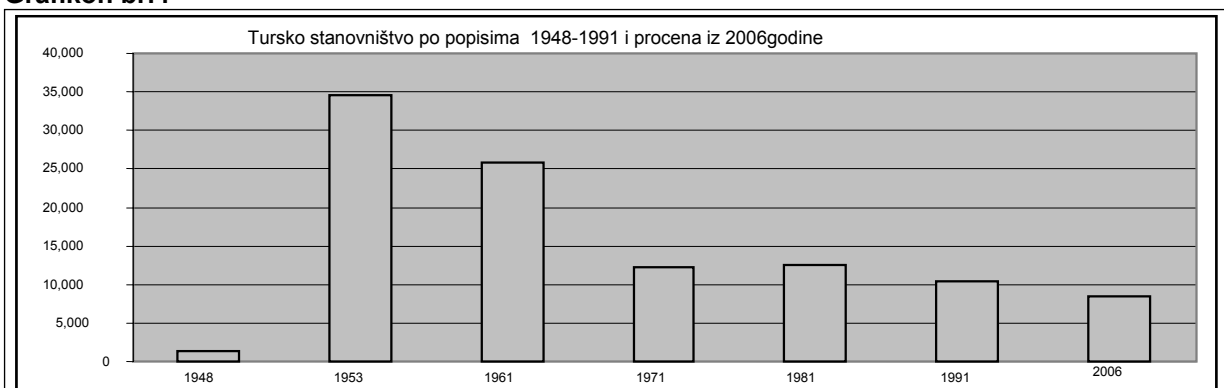
Grafikon br.2

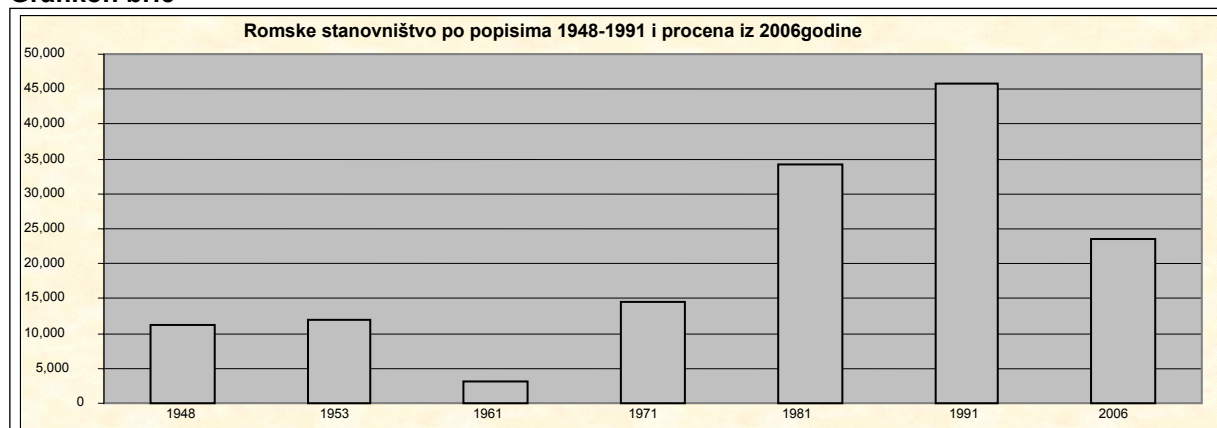
Grafikon br.3

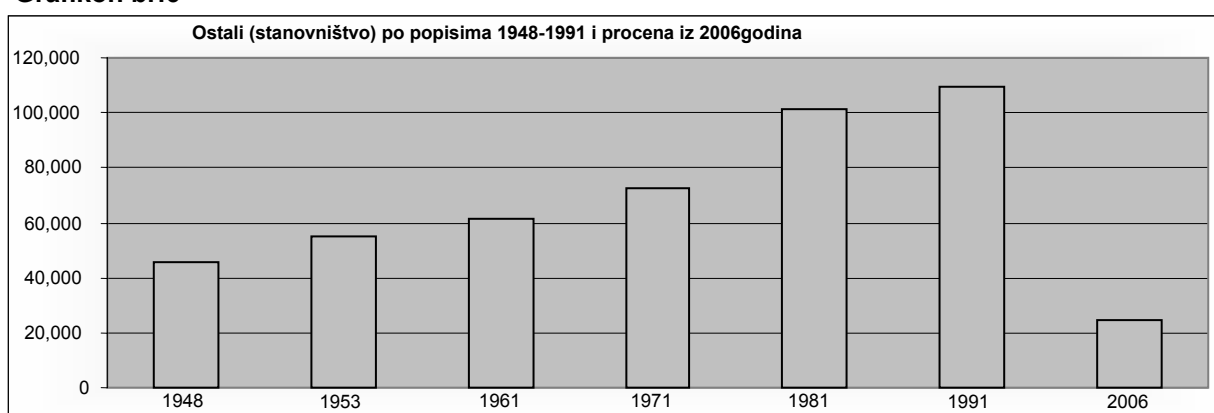
Grafikon br.4

Grafikon br.5

Grafikon br.6

Karakteristično je da turski etnitet beleži enormni prirast u 1953godini, sa ukupno 34.590 stanovnika, u odnosu na podatke iz popisa iz 1948godine kada je svega brojio 1,320 stanovnika. Takođe, kod roma beležene su uočljive oscilacije između godina 1953,1961 i 1971.

Prosečna norma godišnjeg priraštaja stanovništva

Za razliku, popis stanovništva, koji predstavlja realnu sliku o broju stanovništva u određenom momentu (kritični momenat), prirodni priraštaj predstavlja razliku rođenja i umiranja u svakoj godini.

Godišnja stopa stanovništva predstavlja povećanje ili smanjenje kretanja stanovništva iz godine u godini.

Tabela nr.3

Periodi popisa	Norma priraštaja
1921-1931	2.3
1931-1948	1.7
1948-1953	2.2
1953-1961	2.1
1961-1971	2.6
1971-1981	2.5
1981-1991	2.1

Najviša prosečna stopa godišnjeg priraštaja stanovništva beležena je u periodu 1961-1971, od 2.6%.

Najniža prosečna norma godišnjeg priraštaja stanovništva bila je u periodu 1931-1948, od 1.7%.

Grafikon br.7

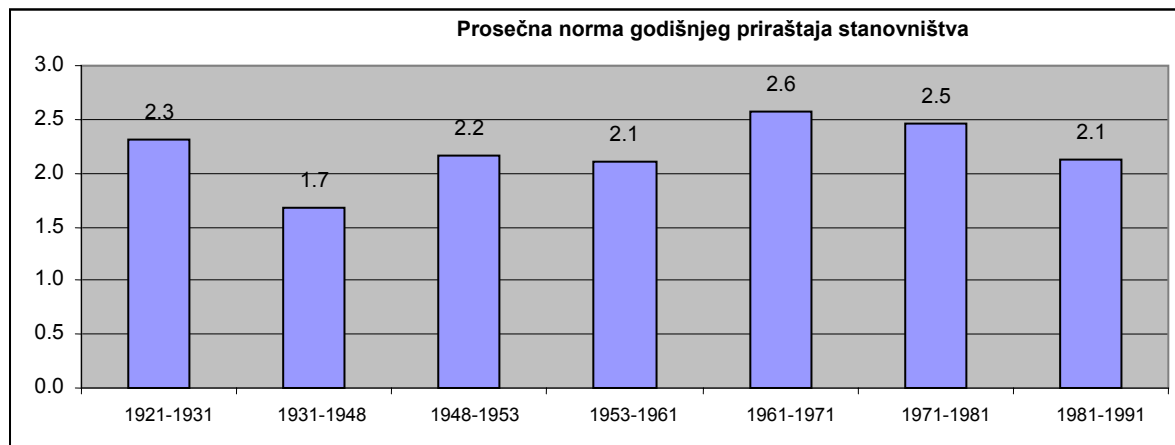

Tabela br.4

Redni Indeks⁴ prema popisima i etnike strukture

Godine popisa	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali
1921	—					
1931	125,8					
1948	132,8	—	—	—	—	—
1953	111,3	105,3	107,4	2620,5	106,0	120,8
1961	118,1	123,3	119,6	74,5	26,9	111,7
1971	129,0	141,7	100,5	47,5	455,7	118,0
1981	127,4	133,9	91,9	102,2	233,9	139,8
1991	123,5	130,1	92,6	83,5	134,0	108,4
2006	107,4	121,0	57,3	80,4	51,4	22,6

Prema etničkoj strukturi, najveći priraštaj stanovništva u apsolutnim brojevima između dva popisa albanski etnitet je imao u 1991 godini. Priraštaj u apsolutnim brojevima bio je za 369,336 stanovnika.

Najveći priraštaj stanovništva u apsolutnim brojevima između dva popisa, srpski etnitet je imao u 1961 godini sa 37,147 stanovnika.

Najveći priraštaj stanovništva u apsolutnim brojevima između dva popisa, turshi etnitet je imao u 1981 godini sa 19,533 stanovnika.

Najveći priraštaj stanovništva u apsolutnim brojevima između dva popisa, romski etnitet je imao u 1981 godini sa 19,533 stanovnika.

⁴ Redni Indeks predstavlja odnos svake izveštajne veličine serije prema prethodnoj veličini kao baza.

Rođenja, umiranja i prirodni priraštaj na Kosovu 1948 – 2006

Zavod za statistiku Kosova (ZSK), odnosno Departman statistike stanovništva (DSS), izdao je *zbirku* demografskih podataka o rođenjima, slučajevima smrti i prirodnom priraštaju na nivou Kosova prema etničkoj pripadnosti za period 1948 – 2006.

Etničke pripadnosti u ovom radu, za gore navedene periode su: albanci, srbi, turci i romi.

Kao izvori podataka za ovaj rad korišćene su publikacije ZSK-a i knjige demografske statistike objavljene od Saveznog zavoda za statistiku bivše Jugoslavije (SZS), za odgovarajuće godine.

Prirodni priraštaj stanovništva na Kosovu

U ovoj publikaciji prezentirana su rođenja (živorođeni), slučajevi smrti i prirodni priraštaj za period od 1948 do 2006godine.

Podaci pod **ukupno** su službeni statistički podaci koji su objavljeni tokom odgovarajućih godina.

Obrada podataka o rođenjima i slučajevima smrti prema etničkoj strukturi počela je da se vrši od 1956godine⁵.

Podaci za vremenski period 1998-2001 procenjeni su od ZSK⁶-a, pošto tokom ovog perioda nisu prikupljeni službeni podaci. Sa prikupljanjem podataka startovalo se od 2002godine.

⁵ U nedostatku ovih službenih statističkih podataka, ZSK je izvršio procenu prema etničkoj strukturi za vremenski period 1948 -1955 ;1965-1969; 1990-2001.

⁶ Podaci za period 1998-2001 nisu prikupljeni – zbog rata i reorganizacije ZSK -a

Tabela br.6

Etnička struktura rođeni, slučajeva smrti i prirodni priraštaj prema godinama																		
Godina	Rođenja						Slučajevi smrti						Prirodni priraštaj					
	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali
1948	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1949	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1950	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1951	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1952	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1953	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1954	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1955	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2	100	68,0	24,1	0,2	1,5	6,2
1956	100	73,9	13,8	1,1	0,0	11,2	100	75,6	17,5	1,8	0,0	5,1	100	73,0	11,7	0,7	0,0	14,6
1957	100	70,3	20,8	2,0	0,0	6,9	100	78,4	15,5	1,6	0,0	4,5	100	63,6	25,2	2,4	0,0	8,8
1958	100	72,4	19,1	1,6	0,0	6,8	100	76,6	16,4	1,8	0,0	5,2	100	70,7	20,3	1,5	0,0	7,5
1959	100	71,5	19,6	1,1	0,0	7,8	100	76,6	17,0	1,1	0,0	5,4	100	68,8	21,0	1,1	0,0	9,1
1960	100	73,4	18,0	0,9	0,0	7,7	100	78,0	15,8	1,0	0,0	5,2	100	71,2	19,1	0,9	0,0	8,8
1961	100	73,8	17,5	0,8	0,0	7,9	100	77,7	16,4	0,9	0,0	5,0	100	72,2	18,0	0,7	0,0	9,1
1962	100	64,6	14,9	0,7	0,0	19,9	100	78,4	15,8	0,9	0,0	4,9	100	56,7	14,4	0,5	0,0	28,4
1963	100	76,4	15,6	0,8	0,0	7,3	100	78,9	14,9	0,9	0,0	5,4	100	75,3	15,9	0,7	0,0	8,1
1964	100	77,0	15,2	0,8	0,0	7,1	100	80,3	13,9	0,8	0,0	5,0	100	75,5	15,8	0,8	0,0	8,0
1965	100	79,4	13,3	0,7	0,3	6,3	100	79,1	14,9	0,7	0,0	5,4	100	79,5	12,7	0,7	0,4	6,7
1966	100	79,4	13,6	0,7	0,3	6,0	100	80,3	14,0	0,7	0,6	4,4	100	79,1	13,5	0,7	0,2	6,5
1967	100	79,4	13,6	0,7	0,3	6,0	100	80,2	14,5	0,7	0,5	4,1	100	79,1	13,3	0,7	0,2	6,7
1968	100	79,4	13,6	0,7	0,3	6,0	100	79,4	15,9	0,8	0,5	3,5	100	79,4	12,9	0,7	0,3	6,8
1969	100	79,4	13,6	0,7	0,3	6,0	100	78,4	15,7	0,8	0,6	4,5	100	79,7	12,9	0,7	0,2	6,5
1970	100	81,8	11,3	0,7	0,6	5,6	100	76,1	16,5	0,9	0,5	5,9	100	83,7	9,6	0,6	0,6	5,5
1971	100	82,7	10,9	0,5	0,7	5,2	100	77,4	15,1	0,8	0,6	6,1	100	84,2	9,7	0,3	0,8	5,0
1972	100	83,3	10,4	0,5	0,8	5,1	100	76,4	16,6	0,5	0,6	6,0	100	85,2	8,7	0,5	0,8	4,8
1973	100	83,1	10,4	0,5	0,9	5,1	100	76,9	14,7	0,6	0,6	7,2	100	84,8	9,3	0,5	1,0	4,5
1974	100	83,7	9,9	0,5	1,0	4,8	100	78,5	14,6	0,6	0,7	5,6	100	85,1	8,7	0,5	1,1	4,7
1975	100	83,8	9,9	0,6	1,0	4,7	100	77,8	15,3	0,5	0,6	5,8	100	85,4	8,5	0,6	1,1	4,4
1976	100	84,5	9,4	0,5	1,0	4,6	100	78,3	15,1	0,6	0,7	5,4	100	86,0	8,0	0,5	1,1	4,4
1977	100	84,7	9,1	0,5	1,1	4,5	100	77,9	14,9	0,6	0,8	5,8	100	86,4	7,7	0,5	1,2	4,2
1978	100	85,0	8,9	0,5	1,2	4,5	100	78,2	14,9	0,7	0,9	5,3	100	86,7	7,4	0,5	1,2	4,2
1979	100	85,7	8,3	0,5	0,9	4,5	100	77,0	15,7	0,4	1,0	5,9	100	87,9	6,5	0,5	0,9	4,2
1980	100	85,8	8,0	0,5	1,3	4,4	100	76,8	15,4	0,8	1,0	6,0	100	87,6	6,5	0,4	1,4	4,1
1981	100	85,8	7,6	0,5	1,5	4,6	100	77,1	14,9	0,6	1,2	6,2	100	88,0	5,8	0,4	1,5	4,3
1982	100	85,7	7,8	0,4	1,6	4,5	100	75,6	16,1	0,6	1,5	6,2	100	88,1	5,8	0,4	1,6	4,1
1983	100	85,4	7,6	0,4	1,4	5,3	100	77,0	14,3	0,4	1,0	7,2	100	87,8	5,7	0,3	1,4	4,7
1984	100	85,4	7,4	0,5	2,0	4,8	100	75,8	14,7	0,7	1,5	7,3	100	87,7	5,6	0,4	2,1	4,2
1985	100	85,9	6,9	0,6	1,7	5,0	100	75,3	15,2	0,6	1,4	7,5	100	88,8	4,5	0,6	1,8	4,2
1986	100	86,4	6,7	0,6	1,9	4,5	100	74,9	15,2	0,8	1,9	7,3	100	89,1	4,7	0,5	1,9	3,8
1987	100	86,9	6,5	0,5	2,0	4,1	100	76,3	15,3	0,6	2,0	5,9	100	89,2	4,5	0,5	2,0	3,7
1988	100	87,2	6,1	0,4	2,0	4,2	100	75,8	15,7	0,6	1,6	6,4	100	89,7	4,0	0,4	2,1	3,8
1989	100	87,2	6,0	0,4	2,1	4,2	100	75,0	16,2	0,6	2,0	6,1	100	90,1	3,7	0,4	2,1	3,8
1990	100	86,8	6,3	0,5	2,0	4,5	100	71,1	17,5	0,5	2,1	8,7	100	89,5	4,3	0,5	2,0	3,7
1991	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	75,4	15,5	0,6	1,8	6,6	100	88,9	4,7	0,5	2,0	4,0
1992	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	75,4	15,5	0,6	1,8	6,6	100	89,2	4,4	0,5	2,0	3,9
1993	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	75,4	15,5	0,6	1,8	6,6	100	89,1	4,5	0,5	2,0	3,9
1994	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	75,4	15,5	0,6	1,8	6,6	100	89,1	4,5	0,5	2,0	3,9
1995	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	66,3	23,4	0,8	2,6	6,9	100	91,6	2,4	0,4	1,8	3,8
1996	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	65,3	23,9	0,7	2,0	8,1	100	91,5	2,5	0,5	1,9	3,6
1997	100	86,7	6,4	0,5	1,9	4,4	100	75,4	15,5	0,6	1,8	6,6	100	89,5	4,2	0,5	2,0	3,9
1998	100	87,0	5,9	0,6	2,3	4,2	100	79,4	15,9	0,2	0,6	3,8	100	88,8	3,5	0,7	2,7	4,3
1999	100	87,0	5,9	0,6	2,3	4,2	100	77,6	14,9	0,2	0,7	6,7	100	89,2	3,8	0,7	2,7	3,6
2000	100	94,8	0,0	0,6	0,7	3,9	100	94,4	0,7	0,2	0,6	4,0	100	94,8	-0,1	0,7	0,8	3,9
2001	100	95,0	0,0	0,6	0,9	3,5	100	91,0	0,7	0,3	0,6	7,4	100	95,9	-0,1	0,7	0,9	2,7
2002	100	97,3	0,0	0,3	0,9	1,5	100	94,7	0,6	0,3	0,7	3,7	100	97,8	-0,1	0,3	0,9	1,1
2003	100	96,6	0,1	0,4	1,2	1,7	100	93,3	1,9	0,2	0,6	4,0	100	97,5	-0,4	0,4	1,3	1,2
2004	100	96,4	0,0	0,4	1,2	1,9	100	95,9	1,3	0,2	0,5	2,2	100	96,5	-0,3	0,5	1,4	1,8
2005	100	96,7	0,0	0,5	1,2	1,7	100	94,7	1,6	0,2	0,4	3,1	100	97,2	-0,4	0,5	1,3	1,4
2006	100	96,5	0,0	0,5	0,7	2,3	100	94,6	1,3	0,4	0,3	3,4	100	97,0	-0,3	0,5	0,8	2,0

Rođenja

Podaci o živorođenima za izveštajni period ukazuju na trend porasta. U 1948godini bilo je 27,792 živorođenih. Veći prirast beležen je u periodu od1982-1991god., gde je najviša stopa beležena u 1988godini sa 56,283 rođenjima. A od 1992godine rođenja počinju da opadaju, tako da u 2006godini imamo samo34,187 živorođenih.

Albanski etnicitet u 1948godini trebalo je da ima oko 18,899 živorođenih (procena ZSK-a⁷), nastavljajući sa porastom, gde se vrhunac postiže u 1988godini sa 49,063 rođenjima ili posmatrano procentualno porast od 159.6%.

Počev od 1989godine rođenja počinju da opadaju. Od ove godine beležen je pad rođenja za ukupno 46,809 ili pad od 4.6% . Ovaj pad se nastavlja do 2006godine u kojoj ukupno imamo 32,977 rođenja ili 29.6%.

Srpski etnicitet u 1948godini trebalo je da ima oko 6,698 živorođenih (procent ZSK-a), sa trendom porasta u1954god. kada je beležen porast od 9,301 živorođenih ili 38.9%. Zatim počinje pad rođenja.

Tako, u 1999godini, prema proceni ZSK-a srpski etnicitet trebalo je da ima oko 2,361 živorođenih ili pad od 74.6%.

Turski etnicitet u 1948 godini imao je oko 56 rođenja, sa trendom enormnog porasta, kada u 1957 godini dostiže najveći porast sa 697 ili 1144%. Od tada počinje pad koji se nastavlja do 2006godine sa 156 rođenjima ili pad od 77.6%.

Romski etnicitet prema publikacijama ZSK-a u 1948godini je imao 417 živorođenih, i nastavio je sa porastom do1987godine sa 1135 živorođenima, ili sa porastom od 172.2%, potom beleži pad do 2006god. sa 247 rođenjima ili pad od 78.2%.

Gore navedeni podaci pokazuju ekstreme (minimum i maksimum) živorođenih od 1948 do 2006godine.

Slučajevi smrti

U 1948godini bilo je ukupno 10,324 slučajeva smrti. Beležen je porast koji dostiže najvišu stopu smrtnosti u 1953godini sa 16,726 umrlih. Zatim počinje sa opadanjem do 1966godine i gotovo tu stagnira za jednu deceniju. Od 1977-1990godine ovaj se broj kreće između 9.000 i 11.000 umrlih u jednoj godini.

Od 1990 godine broj smrtnih slučajeva na Kosovu ima tendenciju smanjenja, tako da u 2006godini registrovani su 7.479 umrlih.

Albanski etnicitet u 1948godini imao je 7,020 smrtnih slučajeva. Od tada beležen je porast umiranja, koji u 1957godini dostiže na 11,996 umiranja. U kasnijim godinama beležen je pad i u 2006godini imamo 7,072 slučajeva prirodne smrti.

Srpski etnicitet u 1948godini imao je 2,488 slučajeva smrti. Najviša smrtnost beležena je u 1953godini kada su registrovana 4,031umiranja.

Turski etnicitet u 1948 je imao 21 umiranja, porast je beležen u 1957god. sa 252 umiranja. Od 1957 počinje trend opadanja sve do 2006 godine gde je bilo 29 smrtnih slučajeva.

⁷ Na osnovu aritmetičkog proseka

Romski etnicitet u 1948 godini imao je 155 umiranja prema proceni ZSK-a. Najviši porast beležen je u 1989godini sa 205 slučajeva. Od tada pa do 2006god. nastavljen je pad za 25 slučajeva smrti.

Prirodni priraštaj izražen u apsolutnim brojevima

Prirodni priraštaj stanovništva na Kosovu još od 1948 pa do 2006godine u apsolutnim brojevima bio je 1,953,509 stanovnika.

Učešće etnيتeta u ovom broju je: albanci 1,647,320 ili 84.3%, srbi 170,088 ili 8.7%, turci 10,579 ili 0.5 % , romi 24,218 ili 1.2% i ostali 101,305 ili 5.2%.

Prirodni priraštaj ima tendenciju porasta na Kosovu. U 1948godini prirodni priraštaj bio je 17,468. Prirodni priraštaj ima tok porasta u kontinuiteu do '90 kada dostiže najviši porast za 46,961 lica.

Od ove godine prirodni priraštaj počinje da opada, tako da u 2006 godini je 26,708 lica.

Prirodni priraštaj kod *albanskog etnيتeta* u 1948 godini bio je 11,878. Zatim nastavlja sa tendencijom porasta, dostižući najvišu tačku u 1990godini sa 42,025. Nakon ovog perioda prirodni priraštaj počinje da opada. Tako da, u 2006 godini prirodni priraštaj albanaca bio je 25,905.

Prirodni priraštaj kod *srpskog etnيتeta* u 1948godini bio je 4,210. U 1954godini prirodni priraštaj kod srpskog etnيتeta beležio je najvišu stopu porasta sa 6,120. Godine koje su sledile beležile su nagli pad, sve do 1998 godine sa 1,168 lica.

Turski etnيتet u 1948 prirodni priraštaj imao je ukupno 35, da bi nastavio ka porastu, tako da u 1957 godini dostigao je na 445. Ovaj broj u 2006 bio je 127 lica.

Romski etnيتet u 1948godini imao je prirodni priraštaj od 262 lica. Tokom tog perioda imao je tendenciju porasta, tako da u 1988godini dostigao je šifru 964. U 2006 godini ova šifra je bila 222 lica.

Tabela br.7

Rođenja, umiranja i prirodni priraštaj prema godinama popisa stanovništva i etničkoj pripadnosti																		
Godina	Rođenja						Umiranja						Prirodni priraštaj					
	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali
1948	27792	18899	6698	56	417	1723	10324	7020	2488	21	155	640	17468	11878	4210	35	262	1083
1953	34595	23525	8337	69	519	2145	16726	11374	4031	33	251	1037	17869	12151	4306	36	268	1108
1961	40561	29931	7115	316	0	3199	11759	9139	1931	102	0	587	28802	20792	5184	214	0	2612
1971	47060	38923	5111	213	352	2461	10312	7979	1558	87	60	628	36748	30944	3553	126	292	1833
1981	48111	41263	3675	228	714	2231	9677	7457	1445	60	119	596	38434	33806	2230	168	595	1635
1991	52263	45313	3368	266	1010	2306	8526	6432	1324	54	152	565	43737	38881	2044	212	859	1741
2006	34187	32977	8	156	247	799	7479	7072	96	29	25	257	26708	25905	-88	127	222	542

Natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj prema godinama popisa stanovništva i etničkoj pripadnosti																		
Godina	Natalitet						Mortalitet						Prirodni priraštaj					
	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali	Ukupno	Albanci	Srbi	Turci	Romi	Ostali
1948	37,9	37,9	37,9	42,1	37,1	37,9	14,1	14,1	14,1	15,6	13,8	14,1	23,8	23,8	23,8	26,5	23,3	23,8
1953	42,4	44,8	43,9	2,0	43,6	39,0	20,5	21,7	21,2	1,0	21,1	18,9	21,9	23,2	22,7	1,0	22,5	20,1
1961	42,1	46,3	31,3	12,3	0,0	52,1	12,2	14,1	8,5	4,0	0,0	9,6	29,9	32,2	22,8	8,3	0,0	42,5
1971	37,8	42,5	22,4	17,4	24,1	34,0	8,3	8,7	6,8	7,1	4,1	8,7	29,5	33,8	15,6	10,3	20,0	25,3
1981	30,4	33,6	17,5	18,2	20,9	22,0	6,1	6,1	6,9	4,8	3,5	5,9	24,3	27,6	10,6	13,4	17,4	16,1
1991	26,7	28,4	17,3	25,5	22,1	21,0	4,4	4,0	6,8	5,1	3,3	5,1	22,4	24,4	10,5	20,3	18,8	15,9
2006	16,3	17,1	0,1	18,6	10,5	32,2	3,6	3,7	0,9	3,5	1,1	10,4	12,7	13,4	-0,8	15,1	9,4	21,9

Natalitet

Natalitet u 1948godini na Kosovu bio je 37.9 o/oo. U 1953 i 1961godini natalitet je bio 42.4 odnosno 42.1 o/oo i potom počinje njegov pad tokom godina da bi u 2006godini pao na 16.3 o/oo.

Natalitet prema etničkoj strukturi skoro da je imao isti trend sa ukupnim vrednostima.

Iz podataka u gornjoj tabeli zapaža se da tokom poslednjih godina veći natalitet na Kosovu je kod albanskog, turskog, romskog etniteti itd.

Mortalitet

Mortalitet u 1948 godini na Kosovu je bio 14.1 o/oo. U 1953godini mortalitet je bio viši 20.5 o/oo , a od te godine beleži pad, tako da u 2006 godini opada na 3.6 o/oo.

Prirodni priraštaj izražen u relativnim brojevima

Prirodni priraštaj u 1948godini na Kosovu bio je 23.8 o/oo, dostižući najvišu stopu u 1961 i 1971godini sa 29.9 o/oo. Potom počinje opadanje u 2006godini, tako da prirodni priraštaj opada na 12.7 o/oo.

Broj stanovništva na Kosovu i etnička struktura prema popisu stanovništva 1981god. i proceni iz 1991godine

Popis u 1981godini smatra se poslednji validan popis na Kosovu.

U popisu stanovništva 1981godine i prema proceni iz 1991godine broj stanovništva na Kosovu bio je 1,584,440 odnosno 1,956,196 stanovnika. Tokom ova dva popisa Kosovo je imalo sledeću strukturu etničkog sastava.

Tabela br.8

Etnicitet	1981		1991		Razlika
	Ukupno	%	Ukupno	%	
Albanci	1.226.736	77,4	1.596.072	81,6	369.336
Srbi	209.798	13,2	194.190	9,9	-15.608
Turci	12.513	0,8	10.445	0,5	-2.068
Romi	34.126	2,2	45.745	2,3	11.619
Ostali	101.267	6,4	109.744	5,6	8.477
Ukupno	1.584.440	100	1.956.196	100	371.756

Između ova dva popisnih perioda etnička struktura pretrpela promene date u nastavku:

Albanski etnicitet imao je porast za 369,336 stanovnika ili 26%,

Srpski etnicitet imao je pad za 15,608 stanovnika ili 7.4%,

Turski etnicitet imao je pad za 2,068 stanovnika ili 16.5%,

Romski etnicitet imao je porast za 11,619 stanovnika ili 34% i

Ostali imali su porast od 8,477 stanovnika ili 8.4%.

Tabela nr.9

Etnicitet	1981	%	1991	%	Razlika 1981-1991	Godičnja- prosečna	priraštaj za 15godišnji period
Albanci	1.226.736	77,4	1.596.072	81,6	369.336	36.934	554.004
Srbi	209.798	13,2	194.190	9,9	-15.608	-1.561	-23.412
Turci	12.513	0,8	10.445	0,5	-2.068	-207	-3.102
Romi	34.126	2,2	45.745	2,3	11.619	1.162	17.429
Ostali	101.267	6,4	109.744	5,6	8.477	848	12.716
Ukupno	1.584.440	100	1.956.196	100	371.756	37.176	557.634

Bazirajući se na ovim trendovima kretanja stanovništva (uzimajući za *bazu kretanja u desetogodišnjem periodu 1981-'91*) ne računajući uticaj ostalih faktora kretanja stanovništva, u 2006 godini na Kosovu bismo imali sledeći etnički sastav: albanci 2.150.076, srbi 170.778, turci 7.343, romi 63.174 i ostali oko 122,460 ili ukupno 2.513.830 stanovnika.

Neka upoređenja između popisa i prirodnog priraštaja

Iz podataka koji su objavljeni u ovom istraživanju primećuje se da je postojala disproporcija između prirodnog priraštaja i popisa.

Kosovo je u 1948godini imalo 733,034 stanovnika, dok u 1953godini 815,908 stanovnika ili stanovništvo Kosova poraslo je za blizu 82,874 stanovnika u okviru ovog perioda. Ako posmatramo prirodni priraštaj tokom ovog perioda vidi se da je Kosovo imalo prirodni priraštaj za 94,633 stanovnika, dakle oko 11,759 stanovnika nedostaju u popisu.

U 1961 Kosovo je imalo 963,988 stanovnika, ili prirast od 148,080 stanovnika u odnosu na 1953godinu. Ako prethodnom popisu dodajemo prirodni priraštaj tokom ovog perioda od 188,132 stanovnika, tada Kosovo je trebalo da ima 1,004,040 stanovnika, prema tome razlika je za 40,052 stanovnika.

U 1971godini Kosovo je imalo 1,243,693 stanovnika, ili porast od 279,705 stanovnika u odnosu na 1961godinu. Ako prethodnom popisu dodajemo prirodni priraštaj tokom ovog perioda od 313,831 stanovnika, tada Kosovo je trebalo da ima 1,277,819 stanovnika, dakle, u popisu nedostaju 34,126 stanovnika.

U 1981godini Kosovo je brojilo 1,584,440 stanonika, ili porast od 340,747 stanovnike u odnosu na 971. Ako prethodnom popisu dodajemo prirodni priraštaj tokom ovog perioda od 394,124 stanovnika, tada, Kosovo je trebalo da ima 1,637,817 stanovnika, znači u popisu nedostaju 53,377 stanovnika.

U 1991godini stanovništvo Kosova iznosilo je1,956,196 stanovnika, ili beležilo je porast od 371,756 stanovnika u odnosu na 1981godinu. Ako prethodnom popisu dodajemo prirodni priraštaj tokom ovog perioda od 432,643 stanovnika, tada, Kosovo je trebalo da ima 2,017,083 stanovnika, dakle, nije obuhvaćeno blizu 60,887 stanovnika.

Ako bi se posmatrao prirodni priraštaj počev od 1948 pa do sada (2006) stanovništvo Kosova poraslo je na 1,953,509 stanovnikae, i kada ovom broju dodajemo broj stanovništva u 1948godini od 733,034 stanovnika, dobijemo broj stanovništva od 2,686,543stanovnika.

ZSK je uradio procenu broja rezidentnog stanovništva (lica koja se nalaze Kosovu i lica koja su odsutna u stalnom prebivalištu kraće od 12 meseci)koje je procenjeno da je negde oko 2,100,000 rezidentno stanovništvo a broj stanovništva koje se namazi van Kosova treba da je oko 586,543 stanovnika.

Popis 1981god. i pripreme za nardeni popis

Poslednji popis stanovništva na Kosovu obavljen je u 1981godini ili pre 26 godina. Popis 1991god. koji je organizova bivši SZS, o Kosovu je radio samo jednu procent pošto je albansko stanovništvo bojkotovalo taj popis. Po nekim analitičarima koji se bave satatistikama, podaci iz popisa 1991god. mogu biti verodostojni do 90%. Uprkos pripremanama koje su tada bile izvršene za što bolje odvijanje popisa u 1991god. od strane radnika ZSK-a i od raznih opštinskih komisija, dana 23. avgusta 1990godine iz Zavoda su udaljeni 128 radnika albanaca.

Ot tog vremena, ujedno, bile su ukinute i brojne aktivnosti ZSK-a uključujući i bojkot popisa 1991godine. U 1999godini dana 02 avgusta ranije proterani radnici vraćaju u ZSK. U 2003godini rukovodeće osoblje ZSK-a u saradnji sa domaćim i međunarodnim institucijama pripremio je Zakon o popisu stanovništva , domaćinstava i stanova.

Ministarstvo javnih službi (MJS), u cilju sprovođenja Uredbe UNMIK-a br. 2004/53 o objavljivanju Zakona usvojenog od Skupštine Kosova Br. 2003/16 o popisu stanovništva , domaćinstava i stanova na Kosovu, januara 2005godine je počelo sa pripremanama sa Kancelarijom za popis stanovništva , domaćinstava i stanova koja je u okviru Zavoda za statistiku Kosova (ZSK).

U 2005 (novembra) i u 2006 godini (oktobar-novembar) sprovedena su dva probna popisa koji su prethodili redovnom narednom popisu.

Poslednji porbni popis (oktobar-novembar 2006.) monitorisao se od Eurostat-a i na osnovu sastavljenih izveštaja, gotovo sve pripreme su izvršene za spovođenje popisa stanovništva. Datum spovođenja popisa određuje parlament Kosova, stoga ZSK je u iščekivanju određivanja datuma za spovođrnje sveobuhvatnog popisa.

Na Kosovu, potreba za sprovedenje popisa stanovništva je od velikog značaja. Glavni razvici tokom minulih godina koji su od interesa za zemlju nisu praćeni, pošto nakon velikih kretanja populacije popis nije sproveden.

Događaji u poslednjim godinama uticali su u velikoj meri na geografskom prostiranju populacije. Mnoga lica su se odselila sa ruralnih mesta u gradovima. Drugi su otišli u inostranstvo, dok je velik broj stranaca smešteno na Kosovu. Postoje izrazite promene u polju fertiliteta, pošto sada roditelji imaju manji broj dece nego u prošlosti.

Pitanje nedostatka baznih informacija o stanovništvu, često se pojavljuje u nacionalnoj agendi, dok diskusije o organizaciji i sprovedenju jednog novog popisa stanovništva, domaćinstava i stanova na Kosovu prisutno je već duže vreme, i kao takav, popis se smatra nacionalnim prioritetom.

Sprovedenje popisa je od velikog značaja za utvrđivanje socijalnih i ekonomskih ciljeva i razvojnih planova i kao takav služi svima u interesu, počev od opština koje imaju potrebu za ovim podacima a koje će iste upotrebiti za planiranje i razvoj službi loknog, centralnog itd. nivoa, i kojima nedostaje zajednički imenitelj za obračunavanje dohotka i proizvoda po glavi stanovnika.

Popis će zahtevati dugoročnu investiciju vezanu za ceo statistički sistem, s jedne strane u smislu izgradnje kapaciteta i institucija, i s druge strane, omogućavaće stvaranje baze za jedan verodostojan sistem aktualne statistike životnog standarda i statistike stanovništva i ostalih istraživanja koje se realizuju na osnovu uzoraka.

Nardeni popis stanovništva, domaćinstava i stanova na Kosovu biće prvi popis koji će ZSK sprovoditi samostalno.

Popis će takođe, uticati na poboljšanje kapaciteta ZSK-a za implementaciju svih faza popisa budućih istraživanja o stanovništvu, a time će omogućiti razvitak okvira glavnih uzoraka, kao i baznu infrastrukturu celog statističkog sistema u skladu sa poznatim evropskim i međunarodnim preporukama i standardima.

Prikupljanje podataka za pojedine variable je nemoguće izvesti bez sveukupnog popisa. Velike promene koje su se desile nakon 1999 godine, i pored pojedinih ostvarenih statističkih istraživanja, teško da se mogu prikazati približnim podacima sa socio-ekonomskog aspekta.

Zavod za Statistiku Kosova kratak opis

Zavod za statistiku Kosova, je stručan zavod koji deluje još od 1948 godine i prešao je kroz sve istorijske faze, sa organizacionom strukturom prema tadašnjem državnom uređenju. Dana 2 avgusta 1999. Zavod je ponovo započeo svoj profesionalni rad, nezavisan, u okviru Ministarstva za javne poslove. Zavod se finansira od konsolidovanog Budžeta Kosova i od donatora za posebne projekte .

Zavod za statistiku Kosova deluje shodno Pravilniku 2001/14 koji je stupio je na snagu 2 jula 2001. Jedan Master plan (srednjoročni) o razvoju statističkog sistema u skladu sa evropskim statistikama je u fazi razvoja.

Organizaciona struktura: *Četiri departmana proizvodnje* (Departman ekonomske statistike i nacionalnih računa, Departman statistike stanovništva, Departman socijalne statistike i Departman poljoprivredne statistike i sredine) , *sedam statističkih područnih odeljenja* (Đakovica, Gnjilane, Mitrovica, Peć, Prizren, Priština i Uroševac), kao i dva departmana podrške (Departman metodologije i Informativne tehnologije i Departman administracije), *čine strukturnu izgradnju ZSK-a*.

Ukupno ima 134 zaposlenih, od toga 96 (71.6 %) u sedište zavoda, a u područnim kancelarijama 38 (28.4 %) .

Imamo profesionalnu podršku i saradnju sa međunarodnim institucijama. Zavod za statistiku Kosova u celosti pokriva teren zemlje. Za sprovođenje anketa na terenu upotrebljavamo adekvatan uzorak i metodologiju. Tokom prikupljanja izveštaja od izveštajnih jedinica, angažujemo; profesionalne radnike, tehničare, civilne službe (matičare), kao i popisivače na terenu iz područnih kancelaria.

Jedna ekipa koja se sastoji od domaćih i međunarodnih eksperta angažovana je na Projektu o Popisu stanovništva.

Misija Zavoda je ispunjavanje potreba korisnika za redovnim statističkim podacima i analizama u cilju podrške Vladinim departmanima, i da bi njima obezbedio potrebne informacije na donošenju odluka, ali i ostalim korisnicima na Kosovu.

- **Adresa:** **Zavod za statistiku Kosova, Ul. "Zenel Salihu"br.4
Priština**
- **Telefoni:**
Sedište Zavoda 00 38138/235 111
Direktor 00 38138/235 545 ili 00 38138/504 604 lok. 6572
- **Fax:** 038138/235-033
- **E-mail:** population@ks-gov.net
- **Web-site:** www@ks-gov.net/esk